

עין איה ברכות כ

הרב שמש יודן

מג. תג"ה, כל שנותיו של דוד לא ראה חלום טוב, וכל שנותיו של אחיתופל לא ראה חלום רע. התנהגה המעידה על האיש שימצא ג"כ לנפשו מדות המשפט על כל דבר אשר יעשה שלא כשורה, וממילא יהי ענותן ושפל בדרך, כי יודע כי לא ניקה משגיאה ומכשול, כאשר עשה דוד בעת קלל אותו שמעי בן גרא, שסבל באמר "כי ה' אמר לו קלל". ההיפך מזה הי' אחיתופל, אשר כ"כ גברה עליו אהבת כבודו, עד שגורמו שלא נעשתה עצתו אבד עצמו לדעת, והוא אשר שבנפשו לא נכנס מעולם הרעיון כי יש בו איזה פחיתות שראוי עכ"פ שלא להקפיד על מניעת כבודו לעתים, ואולי תהי' זו מרדות להיטיב דרכיו. ע"כ איש כזה לא ראה חלום רע מעודו, עד אשר לכרתו עונותיו.

מד. איני והכתיב "לא תאונה אליך רעה", ואר"ח אר"י בר אבא, שלא יבהלוך חלומות

רעים והרהורים רעים. הפעל "אינה" "והאלהים אינה לידו", מונח על דבר פקטו המסובב מהתנהגה הכללית. ע"כ אמרו חז"ל² שחנא מירסד על הפסוק³ "מרשעים יצא רשע", שמטוב ההשגחה העליונה מודמנות הסבות לשלם לרשע רע פרשעתו ע"י מקרים פרטיים. כן התקיימו רעים המה מסובכים מעקת נפש פנימית, אשר חוצ נפשו כי הרבה אשמה, לא יוכל למצוא מנוח וידריכהו פחדו מנוחה. ע"כ יראו רעים המה מסובכים בחלומות והרהורים הרעים המה מסובכים מהתגברות המעשים הרעים בבחירה החילה, או לא יוכל להשתחרר ממחשבות רעות. גם בהיותו חפץ להיות פנוי מהן. ע"כ היא הרעה שהיא מתאנה לרשע ע"פ כללות הנהגתו שאינה טובה, ולא תאונה הרעה הפרטית הזאת להולך בכללו כדרכי ד'.